

Yttrande

Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41), A2024/00878

Svenska kyrkan är närvarande i hela Sverige genom sina ca 1 300 församlingar. Det konkreta mötet med människor som är nya i Sverige sker bland annat i församlingarnas diakonala verksamheter, barn- och ungdomsverksamheten och vid gudstjänst. Svenska kyrkan strävar efter att bedriva ett kvalificerat, rättighetsbaserat och hållbart socialt arbete. Många församlingar erbjuder exempelvis samhällsvägledning, stöd i myndighetskontakter, språkträning, praktik, arbetsträning och rehabilitering utifrån evidensbaserad metodologi. I de diakonala verksamheterna har Svenska kyrkan långvarig erfarenhet av samverkan med det offentliga och andra samhällsaktörer. Svenska kyrkan ser också som sitt uppdrag att erbjuda gemenskapsfrämjande och existentiellt stöd, och på så sätt bidra till att stärka människors livsmod och framtidshopp.

Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan välkomnar utredningens mångdimensionella förståelse av integrationen och fokus på en strategisk och sammanhållen styrning och strukturerad uppföljning av integrationspolitiken.
- Svenska kyrkan välkomnar att utredningen framhåller den viktiga roll som civilsamhällets organisationer har för integrationen. Då civilsamhället inte finns representerade i det nationella integrationsråd som enligt förslaget ska inrättas uppmanar Svenska kyrkan regeringen att säkerställa att civilsamhällets och trossamfundens perspektiv, kunskaper och erfarenhet inhämtas och tillvaratas på annat sätt.
- Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget att länsstyrelsernas roll att främja samverkan mellan myndigheter och andra aktörer som arbetar med integration breddas till att gälla integration av utrikes födda och inte enbart nyanlända.
- Svenska kyrkan delar utredningens bedömning att en så kallad Integrationsbarometer bör tas fram för att mäta den självupplevda integrationen.
- Svenska kyrkan *tillstyrker* utredningens förslag i avsnitt 8.2.2 till 8.2.5 avseende ersättningar till deltagare i etableringsprogrammet.
- Svenska kyrkan *avstyrker* förslaget om hur etableringstillägget för barn och bostadsersättningen kan avskaffas.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

Styrning och uppföljning av integrationspolitiken (kapitel 3–5)

Svenska kyrkan välkomnar den mångdimensionella förståelse av integrationen som kommer till uttryck i de förslag på mål och delmål som redovisas i delbetänkandet *Mål och mening med integration (SOU 2024:12)* och som återkommer i slutbetänkandet. Svenska kyrkan delar utredningens uppfattning att det behövs en strategisk och sammanhållen styrning för att säkerställa att de integrationspolitiska målen får genomslag samt att det behövs en strukturerad uppföljning för att säkerställa att insatser når utrikes födda och ger positiva effekter för deras integration. Svenska kyrkan tar inte ställning till på vilket sätt regeringen styr och fördelar ansvaret mellan myndigheterna för att åstadkomma detta. Det är emellertid av vikt att regeringen säkerställer att myndigheterna i och med detta ges rätt förutsättningar, inte minst avseende resurs- och kompetensuppbyggnad.

Vidare välkomnar Svenska kyrkan utredningens bedömning att civilsamhällets insatser är av stor vikt för genomförandet av de integrationspolitiska målen. Civilsamhället och trossamfunden har kunskaper, gräsrotsengagemang och erfarenheter som är centrala för nyanländas etablering. Dialog och samverkan mellan det offentliga och civilsamhället blir därför avgörande för genomförandet av de integrationspolitiska målen. Mot bakgrund av detta vill Svenska kyrkan uppmärksamma att civilsamhällets organisationer inte finns representerade i det nationella integrationsrådet som enligt förslag i **avsnitt 4.2.1 och 4.2.2** ska inrättas inom Arbetsförmedlingen. Svenska kyrkan uppmanar därför regeringen att säkerställa att civilsamhällets och trossamfundens perspektiv, kunskaper och erfarenhet inhämtas och tillvaratas på annat sätt.

I **avsnitt 4.2.3** föreslås att vissa myndigheter ska, när det är relevant, redovisa statistik, uppföljningar och analyser efter födelseregion eller efter svensk respektive utländsk bakgrund. Svenska kyrkan konstaterar att en djupare samlad kunskap kan bidra till att synliggöra behov, identifiera strukturella hinder samt möjliggöra träffsäkra insatser i arbetet för lyckad integration. Samtidigt kan det även medföra risker för missvisande generaliseringar vilka kan få kontraproduktiva effekter. Det är därför av hög vikt att instruktionerna till myndigheterna klargör att sådana risker ska minimeras vid insamling av statistik, uppföljning och analyser.

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget i **avsnitt 4.5** att länsstyrelsernas roll att främja samverkan mellan myndigheter och andra aktörer som arbetar med integration breddas till att gälla integration av utrikes födda och inte enbart nyanlända.

Svenska kyrkan anser att det är av särskild vikt att utrikes födda själva får komma till tals i en så mångdimensionell fråga som integration. Därför delar Svenska kyrkan utredningens bedömning i **avsnitt 5.5** att en så kallad Integrationsbarometer bör tas fram för att mäta den självupplevda integrationen.

Ersättningar för deltagare i etableringsprogrammet (kapitel 6–8)

Under de senaste åren har inflation och stigande matpriser inneburit att fler som lever i ekonomisk utsatthet vänt sig till Svenska kyrkan, och andra civilsamhällesorganisationer, för att få stöd. Främst rör det matbistånd men även annat materiellt bistånd eller ekonomiskt bidrag till tandvård, sjukvård och mediciner. Flera offentliga ersättningsnivåer har urholkats över tid och ger inte en tillräcklig levnadsnivå ([Leo Sandberg, E. \(2023\). Matbistånd från Svenska kyrkan. I A. Sandberg \(Red.\), Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2023. \(s. 7–27\). Svenska kyrkan](#)). Vad gäller ersättningsnivåerna för deltagare i etableringsprogrammet så har de inte justerats

sedan 2010 och de flesta nyanlända idag behöver kompletterande ekonomiskt bistånd, något som inte var syftet när etableringsreformen infördes. Utredningen konstaterar dessutom att etableringsersättning, jämfört med försörjningsstöd, ger generellt sett starkare ekonomiska drivkrafter till arbete.

Mot denna bakgrund *tillstyrker* Svenska kyrkan förslagen i **avsnitt 8.2.2 och 8.2.3** att etableringsersättningen och etableringstillägget indexeras så att ersättningarna följer utvecklingen av konsumentprisindex (KPI) samt att etableringsersättningen justeras så att den motsvarar samma andel av prisbasbeloppet som gällde då ersättningen infördes.

Vidare *tillstyrker* Svenska kyrkan förslaget i **avsnitt 8.2.4** att individualisera etableringsersättningen mot bakgrund av att den senaste utvärderingen av etableringsreformens effekter visar att den individualiserade ersättningen har ökat incitamenten för kvinnor att delta i etableringsinsatser. Svenska kyrkan *tillstyrker* även förslaget i **avsnitt 8.2.5** att arbete vid sidan av deltagande i etableringsprogrammet inte ska påverka etableringsersättningen. Förutom att ett extraarbete ger en viss inkomst och arbetslivserfarenhet så kan det även främja individens hälsa och egenmakt och därmed ge bättre förutsättningar för komma ut på arbetsmarknaden.

Svenska kyrkan *avstyrker* däremot förslaget i **avsnitt 8.3** om hur etableringstillägget för barn och bostadsersättningen kan avskaffas. Förslaget är lämnat i enlighet med utredningens direktiv. Svenska kyrkan delar utredningens bedömning att ett avskaffande skulle medföra negativa konsekvenser. Här vill Svenska kyrkan särskilt framhålla risken för att kvinnors möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden försämras och risken för att barnfamiljers ekonomiska levnadssituation försämras. Därmed finns en risk för ökade ekonomiska skillnader mellan inrikes och utrikes födda barnfamiljer. FN:s barnrättskommitté har vid sin senaste granskning av Sverige 2023 rekommenderat Sverige att vidta ytterligare åtgärder för att säkra en lämplig levnadsstandard för barn till utländska föräldrar, stärka tillgänglighet till fritidsaktiviteter och säkerställa en likvärdig utbildning för socioekonomiskt missgynnade barn. Svenska kyrkan konstaterar att ett avskaffande av etableringstillägget går emot denna rekommendation.

Svenska kyrkan delar utredningens bedömning att ett bredare och mer långsiktigt perspektiv än de kortsiktiga ekonomiska incitamenten med en snabb övergång till arbete behöver beaktas. De studier som redovisas i betänkandet visar på att sänkta ersättningar som incitament till att snabbt komma i arbete kan leda till oönskade effekter såsom minskat arbetskraftsdeltagande bland kvinnor och minskning av barnens deltagande i barnomsorg.

Avslutningsvis vill Svenska kyrkan påpeka att det som remissinstans är svårt att överblicka konsekvenser av förslagen avseende ersättningar till deltagare i etableringsinsatser i praktiken givet att det pågår andra utredningar vilka direkt kan få konsekvenser för denna målgrupps rätt till ekonomiskt bistånd och bosättningsbaserade förmåner.

Uppsala 12 september 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Martin Modéus
Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja
Avdelningschef